

МАГИЗТОЧНИК

АО

**TERRY PRATCHETT
SOURCERY**

©Terry Pratchett 1988

**First published by Victor Gollancz Ltd,
in association with Colin Smythe Ltd, London
cover illustration copyright © Josh Kirby**

DISCWORLD® is a trade mark registered by Terry Pratchett

All rights reserved

Тази творба е художествено произведение. Описаните имена, персонажи, места и случки са продукт на въображението на автора. Всички изказвания, случки, описания, информация и материали от всякакъв друг вид, съдържащи се в произведението, са само и единствено с цел забавление и не трябва да се разчита на тяхната точност, нито да бъдат правени опити да бъдат възпроизведени, тъй като това може да доведе до наранявания. Всички права запазени. Никаква част от тази книга не може да бъде ползвана или възпроизвеждана без изричното знание и писменото позволение на издателя.

МАГИЗТОЧНИК

© Архонт – О, 2023

Всички права запазени.

Автор: © Тери Пратчет

Илюстрации: © Джош Кирби

Превод: © Владимир Зарков

Редактор: Весела Петрова

Коректор: Станка Георгиева

Предпечат: Студиото на А

Издател: Архонт – О

Английска, второ издание

ISBN 978-954-422-128-7

ТЕРИ ПРАГЧЕТ

МАГИЗТОЧНИК

София, 2023

Преди много години видях в Бат огромна дама от Щатите, която влачеше великански куфар на шотландски карета. Тракащите му колелца се закачаха по неравните павеа и сякаш му придаваха собствен живот. В този миг се роди Багажът. Много съм благодарен на тази дама и на всички останали хора на местенца като Пауър Кейбъл, щата Небраска, които обикновено не са достатъчно насърчавани.

Към тази книга не е приложена карта. Моля ви, смятайте се за поканени да си я нарисувате сами.

Имаше един мъж с осмина синове. Ако не се брои този факт, той не представляваше нищо повече от запетайка по страниците на Историята. Колкото и да е печално, за някои хора няма какво друго да се каже.

Но осмият син порасна, ожени се и също му се родиха осем синове. И тъй като има една-единствена подходяща професия за осмия син на осмия син, последният измежду синовете стана магьосник. Постигна могъщество и мъдрост... е, поне за могъществото няма съмнение, носеше островърха шапка и така щеше да приключи всичко...

Така би трябвало да приключи...

Въпреки повелите на магическите традиции обаче и особено на здравия разум, но в съгласие със сърдечните пориви, които са топли, объркани и... ами *неразумни*, той напусна средата на магията, влюби се и се ожени. Впрочем тези случки може би настъпиха в друга последователност.

И му се родиха седем синове – всеки още от люлката беше поне равен по сила на който и да било магьосник в света.

А после му се роди осми син...

Магьосник на квадрат. Източник на магия.

Иначе казано – магизточник.

Летни гръмотевици тътнеха над песъчливите канари. Далеч под тях морето засмукваше камъчетата с шума, който издава еднозъб старец, опитващ се да изкара заинатила се храчка. Няколко чайки висяха лениво из възходящите въздушни потоци и чакаха нещо да се случи.

Бащата на магьосници седеше сред оскъдните шепнещи треви накрая на скалата, полюшваше детето в ръцете си и зяпаше вълните.

Черни облаци напиреха от морето към сушата, а светлината, която тласкаха пред себе си, имаше сиропената гъстота на приближаваща и много безцеремонна гръмотевична буря.

Мъжът долови внезапното стихване зад себе си и се озърна с размътени от сълзи очи към високата закачулена фигура в черно наметало.

– ТИ СИ ИПСЛОР ЧЕРВЕНИЯ, НАЛИ? – осведоми се фигурата с глас, кух като пещера и плътен като неутронна звезда.

Ипслор се ухили ужасно, както честичко правят внезапно полуделите хора, и протегна детето, за да го огледа Смърт хубавичко.

– Моят син – похвали се той. – Ще го нарека Коин.

– ИМЕТО Е НЕ ПО-ЛОШО ОТ ВСЯКО ДРУГО – учтиво отвърна Смърт.

Празните му очни кухни се взряха в съненото кръгло личице. Каквато и мътва да се носи, Смърт не е жесток, обаче е страховитото нещо в занаята си.

– Ти отнесе майка му – промълви Ипслор.

Само установяваше факта, не се заяждаше. А в долината зад канарите по брега имението на Ипслор беше димяща руина. Вятърът фучеше все по-силно и вече разпръскваше пепелта по съскащите дюни.

– СЪРЦЕТО Й СЕ ПРЪСНА НАКРАЯ – отвърна Смърт. – ОТ МЕН ДА ЗНАЕШ, ИМА И ПО-ЛОШИ НАЧИНИ ДА УМРЕШ.

Ипслор се загледа в морето.

– Нищо от моите магии не можа да я спаси.

– ИМА МЕСТА, КЪДЕТО И МАГИЯТА НЕ МОЖЕ ДА ПРОНИКНЕ.

– Сега за детето ли дойде?

– НЕ. ДЕТЕТО ИМА СВОЯ СЪДБА. ДОЙДОХ ЗА ТЕБ.

– Аха...

Магьосникът се изправи, остави внимателно спящото бебе на рядката тревица и взе дълъг жезъл, който лежеше наблизко. Бе изкован от черен метал и осяян със златиста и сребристая резба, набиваща се на очи със зловещата си безвкусица. А металът беше октирон – изначално магически.

– Успях да го направя – изпъчи се магьосникът. – Всички разправяха, че е невъзможно да се изработи жезъл от метал, задължително било да е от дърво. Заблуждавах се. Вложих много от себе си в този жезъл. Ще го дам на сина си.

Нежно плъзна длан по жезъла и изтръгна тих звук. Повтори унесено:

– Вложих много от себе си...

– ХУБАВ ЖЕЗЪЛ – съгласи се Смърт.

Ипслор сведе поглед към своя осми син, който изгука.

– Тя искаше дъщеря...

Смърт вдигна рамене. Ипслор му хвърли поглед, събрал и недоумение, и ярост.

– *Какъв* е той?

– ОСМИЯТ СИН НА ОСМИЯ СИН НА ОСМИЯ СИН – не му помогна много Смърт.

Вятърът развяваше наметалото му и пришпорваше черните облаци в небето.

– Но в какво го превръща това?

– В МАГИЗТОЧНИК, КАКТО ТИ Е ДОБРЕ ИЗВЕСТНО.

Отекна гръмотевица сякаш по поръчка.

– Каква е съдбата му? – изкрещя Ипслор, за да надвика бурята.

Смърт пак вдигна рамене. Владееше този жест до съвършенство.

– МАГИЗТОЧНИЦИТЕ САМИ КОВАТ СЪДБАТА СИ. СТЪПКИТЕ ИМ ЕДВА ДОКОСВАТ ЗЕМЯТА.

Ипслор се облегна на жезъла и потропа с пръсти по резбата, явно потънал в лабиринта на мислите си. Лявата му вежда трепкаше.

– Не – отрони тихо накрая. – Аз ще определя съдбата му.

– НЕ ТЕ СЪВЕТВАМ.

– Я да си траеш! Слушай ме, когато ти казвам, че онези ме прогониха със своите книги, ритуали и традиции! Наричаха се магьосници,

но имаха по-малко магия в тлъстите си туловища, отколкото аз в кутрето си! Прогониха! Мен! Защото дръзнах да покажа, че съм човек! А какви щяха да бъдат хората без любовта?

– ЩЯХА ДА СА НА ИЗЧЕЗВАНЕ – уточни Смърт. – И ВСЕ ПАК...

– Слушай! Натириха ни чак тук, накрая на света, и това я погуби! Опитаха се да ми отнемат жезъла! – виеше Ипслор в грохота на урагана, после изръмжа: – Но аз още имам сили. И казвам, че синът ми ще отиде в Невидимия университет, ще сложи шапката на архиканцлер върху главата си, а магьосниците от цял свят ще се преклонят пред него! А той ще им разкрие какво таят в сърцата си. В своите покварени алчни сърца. Той ще покаже и на света истинската му съдба, не ще има магия, по-велика от неговата.

– НЕ – възрази Смърт.

Странно, но въпреки невъзмутимостта, с която изрече думата, тя се разнесе по-гръмко от шума на бурята. И успя да върне за миг разума на Ипслор.

Магьосникът запристъпва колебливо от крак на крак.

– Какво?...

– КАЗАХ „НЕ“. НИЩО НЕ Е ОКОНЧАТЕЛНО. НИЩО НЕ Е АБСОЛЮТНО. ОСВЕН МЕН, РАЗБИРА СЕ. ТАКИВА ИГРИЧКИ СЪС СЪДБАТА МОГАТ ДА ПРИЧИНЯТ СВЪРШЕКА НА СВЕТА. ТРЯБВА ДА ИМА ШАНС, АКО ЩЕ И ДА Е НИЩОЖЕН.

СЪДНИЦИТЕ НА СЪДБАТА ИЗИСКВАТ
ДА ИМА ПРОЛУКА ВЪВ ВСЯКО ПРОРО-
ЧЕСТВО.

Ипслор се взря в неумолимия лик на Смърт.

– Значи трябва да им дам шанс?

– ДА.

Туп, туп, туп... Пръстите на Ипслор потропваха неспирно.

– Тогава нека имат своя шанс – отстъпи накрая. – Но само когато адът замръзне.

– НЕ МОЖЕ ТАКА. НЕ МИ Е ПОЗВОЛЕНО ДА ТЕ ОСВЕДОМЯ ДОРИ С НАМЕК КАКВА Е МОМЕНТНАТА ТЕМПЕРАТУРА В ОТВЪДНОТО.

– Тогава... – поколеба се Ипслор. – Нека имат шанс, но само ако синът ми захвърли своя жезъл.

– НИТО ЕДИН МАГЪОСНИК НЕ БИ ЗАХВЪРЛИЛ ЖЕЗЪЛА СИ – спомена Смърт. – ВРЪЗКАТА Е ПРЕКАЛЕНА СИЛНА.

– Но трябва да се съгласиш, че е възможно.

Смърт като че се замисли. Не беше свикнал да чува думата „трябва“, с останалото обаче, изглежда, можеше да се съгласи.

– СПОРАЗУМЯХМЕ СЕ.

– Този шанс достатъчно малък ли е според теб?

– УДОВЛЕТВОРИТЕЛНО МИКРОСКОПИЧЕН.

Ипслор се поотпусна и му рече с почти нормален глас:

– За нищичко не съжалявам, сериозно говоря. Ако можех, бих повторил всичко. В децата е нашата надежда за бъдещето.

– **НЯМА НИКАКВА НАДЕЖДА ЗА БЪДЕЩЕТО** – възрази Смърт.

– Щом е тъй, какво ни остава да очакваме?

– **МЕН.**

– Исках да кажа освен теб!

Смърт го изглежда озадачен.

– **МОЛЯ?**

Бурята се разбушува с цялата си мощ. Една чайка прелетя над главите им с опашката напред.

– Питам те – горчиво продума Ипслор – какво ли в този свят придава смисъл на живота?

Смърт пак поумува.

– **КОТКИТЕ** – подсказа след малко. – **МНОГО МИЛИ СЪЗДАНИЯ.**

– Проклет да си!

– **МНОЗИНА СА ГО КАЗВАЛИ** – невъзмутимо съобщи Смърт.

– Колко ми остава?

Смърт извади голям пясъчен часовник от загадъчните дълбини под наметалото си. Пръчките на рамката около стъклото бяха златно-черни, а в горната половина почти нямаше пясък.

– **А, ОКОЛО ДЕВЕТ СЕКУНДИ.**

Ипслор се изпъчи в целия си ръст, все още внушителен, и протегна лъскавия метален жезъл към детето. Ръчичка като розово раче се подаде изпод пеленките и го сграбчи.

– Тогава нека бъда първият и последният магьосник в този свят, който е предал своя жезъл на осмия си син – замълви бавно и звучно. – И заричам своя син да използва...

– НА ТВОЕ МЯСТО БИХ ПОБЪРЗАЛ...

– ... цялата си сила, за да стане най-могъщият...

Светкавицата изфуча от самата сърцевина на облака, заби се в островърхата шапка на Ипслор, изпращя по ръката му, блесна по жезъла и удари бебето.

Магьосникът изчезна в струйка пушек. Жезълът засия в зелено, в бяло, накрая се охладя до яркочервено. А детето се усмихваше насън.

Когато грохотът стихна в далечината, Смърт се наведе полека и взе момчето, което отвори очички.

Те грееха в златисто отвътре. За пръв път... да речем, в живота си, поради липса на подходяща дума, Смърт се озова пред поглед, на който трудно издържаше. Тези очи сякаш се фокусираха една педя навътре в черепа му.

– Не исках да се случи това – сподели гласът на Ипслор от пустотата наоколо. – Той пострада ли?

– НЕ. – Смърт най-сетне откъсна поглед от тази свежа многозначителна усмивка. – ТОЙ СЪХРАНИ МОЩТА. НАЛИ Е МАГИЗТОЧНИК – НЕ СЕ СЪМНЯВАМ, ЧЕ ЩЕ ОЦЕЛЕЕ ПРИ ДАЛЕЧ ПО-ТЕЖКИ ИЗПИТАНИЯ. А СЕГА... ТИ ЩЕ ДОЙДЕШ С МЕН.

– Няма.

– ЩЕ ДОЙДЕШ. МЕЖДУ ДРУГОТО, СИ МЪРТЪВ. – Смърт се огледа, търсейки прозирната сянка на Ипслор, но не я откри. – КЪДЕ СИ?

– В жезъла.

Смърт се облегна на дръжката на косата си и въздъхна.

– ГЛУПАВА ПОСТЪПКА. ТОЛКОВА МИ Е ЛЕСНО ДА ТЕ ИЗТРЪГНА...

– Но не и без да унищожии жезъла.

На Смърт му се стори, че долови в гласа на магьосника ненадейно възторжено ликуване.

– А щом детето прие жезъла, не можеш да го унищожии, без да погубии и сина ми. Сториш ли това, ще се намесиш в делата на съдбата. Последната ми магия. И то много ловко извършена, струва ми се.

Смърт побутна с пръст жезъла. Чу се прашене и противни искри плъзнаха по цялата му дължина.

И да се стори някому необичайно, Смърт не беше особено разгневен. Все пак гневът е чувство, а за да го изпиташ, имаш нужда от жлези. Смърт нямаше нищо общо с никакви жлези и му трябваше сериозно разгриване, за да се ядоса. Но беше леко раздразнен. Въздъхна отново. Хората все се опитваха да му погаждат подобни номера. От друга страна обаче, случката му изглеждаше доста интересна и поне хитрината беше по-оригинална от втръснатата му символична шахматна

партия. Смърт много се боеше от шахмата, защото постоянно забравяше какви ходове може да прави с офицерите.

– САМО ОТЛАГАШ НЕИЗБЕЖНОТО.

– *Тъкмо в това е същината на целия живот, нали?*

– **НО КАКВО ВСЪЩНОСТ СЕ ОПИТВАШ ДА ПОСТИГНЕШ?**

– *Да бъда до своя син. Ще го уча, дори той да не подозира. Ще го напътствам, за да поумнее. А когато е готов, ще направлявам стъпките му.*

– **Я МИ КАЖИ... КАК НАПРАВЛЯВАШЕ СТЬПКИТЕ НА ДРУГИТЕ СИ СИНОВЕ?**

– *Прогоних ги. Осмеляваха се да спорят с мен, не желаеха да слушат поученията ми. Но този ще ме послуша.*

– **ДАЛИ ПОСТЪПВАШ БЛАГОРАЗУМНО?**

Жезълът не отговори. А до него момченцето се засмя на думи, които единствено то можеше да чуе.

Движението на световната костенурка – Великата А’Туин, през галактическата нощ едва ли би могло да се сравни с нещо. Когато дължината ти надхвърля петнайсетина хиляди километра, а корубата ти е издълбана от метеоритни кратери и покрита с кометен лед, няма как да наподобиш правдиво абсолютно нищо друго освен себе си.